XII. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM. BUDAPEST, 1934. JÚNIUS 10.

...II. Gizella u. 28.

IFJÚ ÉVEK

A 7. szám rejtvényeinek helyes megfejtése:

1. Keresztrejtvény. Vízszintes sorok: 1. stb.: Hová merült el szép szemed világa, Mi az, mit kétes távolban keres? 15. Városon. 16. ISEPEZS. 18. TZ. 19. Nant. 21. Oboz. 22. Apartement. 25. Grupe. 26. Bel. 27. Elapróz. 29. Um. 30. Rjo. 32. Őre. 33. Rei. 35. Őse. 36. Szamos. 38. Laertes. 41. Es. 42. NN. 44. RT. 45. E szív. 47. Renegát. 49. Ata. 51. EIDI. 52. Elisa. 53. Oktogon. 56. El. 57. Ramon. 58. A zebra. 60. Noon. 63. Nigro. 65. Rúg. 66. Arne Borg. 68. Nagyapa. 70. BD. 71. Voi. 72. Ági. 74. NÁRIM.

2. Betűrejtvények: 1. Angoltapasz. 2. Árverés. 3. Félsziget. 4. Keresztespók. 5. Andalog.

3. Magyar irodalmi verseny: a) 1. Ének Pannónia megvételéről. 2. Szilveszter: Az Újszövetség bevezetése. 3. Ilosvai: Toldi. 4. Tinódi: Krónikák bevezetése. 5. Balassa B.: Boldogtalan vagyok. 6. Zrinyi: Szigeti veszedelem III. 39. 7. Te vagy a legény, Tyukodi pajtás! 8. Baróti-Szabó: Ledőlt diófához. 9. Fazekas: Ludas Matyi. 10. Csokonai: A rózsabimbóhoz. 11. Katona: Bánk Bán II.

b) 1. Vörösmarty: Szózat. 2. Petőfi: A puszta télen. 3. Petőfi: Téli világ. 4. Petőfi: Fürdik a holdvilág. 5. Petőfi: Megy a juhász... 6. Petőfi: Befordultam a .... 7. Petőfi: Falu végén kurta kocsma. 8. Arany: Családi kör. 9. Petőfi: Nemzeti dal. 10. Vörösmarty: Szép Ilonka. 11. Garay: Kont. 12. Kisfaludy K.: Szülőföldem szép határa.

4. Mértani rejtvény. A 10 méterrel meghosszabbított egyenlítő a földtől 1.59 méterre emelkedik fel.

A 8. szám rejtvényeinek helyes megfejtése:

1. Keresztrejtvény. Vízszintes sorok: 1. A legnagyobb magyar. 16. Horatius. 17. Boa. 18. Aare. 19. Argentina. 21. ZCNERÉB .23. LG. 24. EN. 25. RL. 27. ERDNE. 28. Ány. 30. Ave Caesar. 34. AK. 35. Sevillai borbély. 39. ZT. 40. Ble. 41. Minor. 42. Ter. 44. B, TS. 46. VH. 47. Baikal. 49. Lél. 51. Aetna. 53. Te. 54. Dózsa; Lui. 55. Rana. 57. Realis. 58. Ont. 59. TTUT. 61. CL. 63. Sió. 64. Vív. 65. Yacht Club. 68. II. 70. OÁ. 71. Arcadia. 72. Emauszi.

2. Kockarejtvény: Marokkó, Aladár, Rabol, Ódon, Kál, Kr. ó.

3. Betűrejtvény: 1. Verseny, 2. Hangverseny.

4. Kevert betűk: 1. Ady Endre, 2. Madách Imre, 3. Gyóni Géza, 4. Tompa Mihály, 5. Berzsenyi Dániel.

5. Számrejtvény:

Testvért-testvér, apát fiú elad...
Mégis, ne szóljon erről ajakad.

6. Szótagrejtvény:

Szülőföldem szép határa,
Meglátlak-e valahára!
Ahol állok, ahol megyek,
Mindenkor csak feléd nézek.

7. Tizenöt kérdés: 1. Széchenyi István, 2. Ilosvai Selymes Péter, Vörösmarty stb. 3. II. Lajos, 4. Kakuk, 5. Hóman Bálint, 6. Julius Caesar, XIII. Gergely, 7. Geszt-en, 8. István (II. Rákóczi Ferenc), 9. Jókai, 10. Kempelen Farkas, 11. A perzsa vallás reformátora, 12. Irinyi Dániel, 13. Nándorfehérvár, 14. Afrika déli részén, 15. Debrecen.

8. Városrejtvény: Székesfehérvár.

9. Idézet: Petőfi: Bolond Istók, 94—97 versszakok.

Könyvjutalmat nyertek a 7. szám megfejtői közül: Dorn László és Zauner Gyula; a 8. szám megfejtői közül: Róka József és Bóné Margit.

IFJÚ ÉVEK

XII. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM. BUDAPEST, 1934. JÚNIUS 10.

MAGYAR EMBER — MAGYAR NÉV

Minden nemzetnek nyelve egyik legfontosabb megnyilvánulása. Nyelvében él a nemzet, — halljuk, s ezzel függ össze az a nemzeti mozgalom, mely hangoztatja, hogy a magyar embernek arra kell törekednie, hogy nevében is megnyilvánuljon nemzetisége. Akinek idegen a neve, azt kint a külföldön nem ismerik meg, mint magyart; azt a trianoni határokon túl ellenségeink, a bitorlók egyszerűen elstatisztikázták, s csináltak belőle németet, tótot vagy oláhot. Igen nagy a magyarság vesztesége e miatt. S ha tudjuk is, hogy álkimutatás vette el őket, bizony, magunkra is kell vetnünk, hogy ez megtörténhetett. Igen lanyhán végeztük a magyarosítás munkáját.

De tanulnunk kell Trianonból, akkor fogunk feltámadni. Igen sok jóérzésű magyar ember vett fel máris idegen hangzású neve helyébe jó magyar nevet. De ifjúságunk megmozdulása még nem elég nagy. Nektek, ifjaknak, kell a magyar név felvételével nemzetetekhez tartozástokat megmutatnotok. Petrovics Sándor nem sokat gondolkozott, hanem mikor magyar költő lett, Petőfi néven lett azzá; Herzog Herczeg Ferenc néven legnagyobb élő írónk, Ziegler Gárdonyi Géza néven aratta sikereit, Huber Jenő Hubay Jenőként lett ismertté. Senki se mondja, hogy nehéz őseinek nevét elhagyni. Bátran beszélhet e sorok írója is már erről, mert atyjának, olyan atyának nevéről mondott le példaadásul ifjúságunknak, kit a magyar tudományos világ nagyon jól ismer. Atyám, Böhm Károly, az első magyar filozófiai rendszer megalkotója, kinek neve magyar emléktáblán hirdeti magyar fajunk dicsőségét a cseh megszállás alatt lévő Besztercebányán, sírkövének magyar felírása is a magyar szellem diadalára beszél. De vannak, kik az ilyen idegen nevű magyaroktól egyszerűen megtagadják magyarságukat.

Ezt nem akarjuk már engedni, ezért határoztam el magam nehéz tétovázás és küzdelem után arra, hogy magyar nevet vegyek fel. Most már új nevem áll az Ifjú Évek élén, ezzel is igazolva azt, hogy hazánk iránti szeretetre kívánja ifjúságunkat e kedves lapocska nevelni. Ruttkay és Bánkúti neve alatt megy tovább evangélikus ifjúságunk folyóirata. Szelleme maradjon a régi, s az új név még erősebben buzdítson benneteket is arra, hogy a hazafiúságért áldozatot is kell hoznunk. Még nagyobb is lehet az áldozat, melyet tőletek a haza kíván, s azt is hazafias lelkesedéssel és gyorsassággal kell meghoznotok. Adja Isten, hogy hazánk érdekében minél nagyobb legyen a magyar név felé ifjúságunk megmozdulása.

Dr. Bánkúti Dezső.

GYÓNI GÉZA

A KISDIÁK-KORTÓL A HALHATATLANSÁGIG

Pestmegyében született, Gyón községben, az evangélikus paplakon. A gyóni egyház lelkésze, Achim Mihály volt az édesapja. Írói nevét megmagyarázza az új paplakon levő emléktábla felirata: „Kis falunk nevével indult a költői dicsőség tövises útjára Gyóni Géza. 1884 jún. 25.— 1917 jún. 25."

Első útjára tízéves korában vitte el jó anyja csókjával Gézát az édesapja, Békésmegyébe a szarvasi evangélikus gimnáziumba. Bizony elsírta magát a kis Géza, mikor édesapja otthagyta a szarvasi öreg paplakon a nagybácsinál, Achim Ádám esperesnél, mert Géza nagyon anyás gyerek volt, a bácsi pedig magányos agglegény. Komoly ember volt, de jóságos; kedves ügyetlenséggel igyekezett pótolni a szülői gyöngédséget.

Az okos kis Géza szeme azonban hamar kinyílt. Jelesen tanult, a bácsi gyöngéit is hovatovább kitanulta és módját ejtette annak, — a bácsi sokat volt kint a tanyán —, hogy ne kongjon mindig a néptelen nagy házban, hanem kint a szabadban játszhasson, meg a diákkámrákba is ellátogasson, ahol nagyobb diákokkal is lehet beszélgetni, különösen poétázó diákokkal.

Nem hiába van már tele a szarvasi öreg gimnázium homlokfala nagy emberek, költők emléktábláival: ott olyan volt a levegő, hogy az ő fogékony gyermeklelkéből az iskolai magyar órák és az első, ábrándos gyermekszerelem ösztönzésére kifakadt a költői rügy. Az algimnáziumi önképzőkör litografált lapja, a „Sic itur ad astra" közölt tőle verseket. Ettől fogva Géza költő akart lenni.

* *

Nálunk Békéscsabán akkor a gimnázium még csak négyosztályos volt. Géza húsvéti vakációkra többször átjött a nagynénjéhez, akinél a testvére (gyermekálmaim hősnője, később a feleségem) lakott. Mi csabai kisdiákok bámuló tisztelettel hallgattuk az átránduló Achim Gézát. Éppen olyan kis fiú volt, mint mi, de valahogy mégis más: öntudatosabb volt a fellépése, és valahogy úgy beszélt, mint idegenbejáró nagydiák bátyáink egymás között.

Úgy hallgattuk, mint egy orákulumot (jósdát), és büszkén sétáltunk vele a város ligeteiben és főutcáin. Büszkén, de nem minden aggodalom nélkül, mert bot volt a kezében és cigaretta a szájában. Egyszer a latintanárunk meg is állított bennünket és felém fordulva szigorúan kérdezte: „Ki ez a spéci?!" (species = látvány, alak). Géza botját, cigarettáját baljába, kalapját jobbjába véve, biztos eleganciával meghajolt és bemutatkozott. A tanár úr a nagybotú kisember biztos fellépése láttára és az ismerős név hallatára alig észrevehetően elmosolyodott és otthagyott bennünket. Mi csabaiak meg voltunk szeppenve, Géza azonban a vacsora előtt éppoly szeretetreméltó, természetes biztonsággal állta igazgató-tanító nagybácsija rapportját, akivel a tanár úr közben találkozott.

* *

Mint említettem, már ebben az időben szerelmes volt. Az ő ideálja is Gizella volt, mint az enyém. Hasonlóan szerelmes és ábrándos szarvasi barátaival egyesületet alakított. Célja: az ideálokról való beszélgetés volt, neve pedig az ő (mint elnök) eszményképének rövidített nevéről: „Zella-egyesület". Mi csabaiak persze lemásoltuk ezt az intézményt is. Hanem mi megjártuk. Történettanárunk ügyetlen pénztárosunktól a III. osztályban elkobozta alapszabályainkat és a tagok névsorát. Kihívta az elnökséget, a felelés nem sikerült. „De... de kérem, egy elnöknek mindent kell tudni!" — mondta a tanár. És a csabai elnök?... A csabai Zella-egyesület elnöke bizony sírvafakadt, mert nem volt olyan kemény gyerek, mint barátja, a szarvasi testvér-egyesület elnöke, — Achim Géza.

* *

A látogatások folytatódtak. Mi csabaiak mohón szívtuk magunkba a Gézától hozott szarvasi levegőt. Nem ezekre az apróságokra értem. A Vajda Péter híres szarvasi iskolájának erős, evangélikus, magyar levegőjével mást is hozott nekünk Géza: kielégítetlen olvasási szomjat és kedvet a szárnypróbálgatásra. Kezdtünk

megérni a felgimnáziumra. Meg is nyitották fokozatosan az osztályokat. VII.-be Géza is átjött a békéscsabai evangélikus gimnáziumba. Más jó tanulók és tehetséges fiúk is átjöttek. Igy oltódott be a fiatalabb fába a régi, erős terebélyes fáról egy új egészséges hajtás, mert a Vidovszky-kamara tagjai és kültagjai jó tanulók és ideális gondolkozású ifjak voltak. Egyikük — Gyóni Géza — szarvasi és csabai iskoláján emléktáblát is kapott. Egy másik, Vidovszky Béla neves festő lett. A fiatalabbak közül pedig öccse,

Féled-e és szereted-e Istent?

Nem törekszel-e álnokul és az igazság színe alatt felebarátod házára vagy örökségére? Nem kívánod-e magadnak azt, amit Isten embertársadnak adott? Segítségére vagy-e inkább abban, hogy mindenét megtarthassa magának?

Kálmán, cserkészifjúságunk feledhetetlen nagy halottja.

* *

Az emléktábláknak azonban nagy ára van; sokáig tart, „míg egy diák eljut odáig...“ De talán senki sem fizetett értük annyit szenvedéssel, mint Gyóni Géza. A szenvedések sorozata már ott kezdődött, mikor kis diák korában elvesztette az édesanyját. És — nem úgy vesztette el, mint más, hanem — így kellett írnia róla:

„Ha mondhatnám, egy sírra hullva:
Anyám, vigyázz rám az egekbe!
Óh sírna, fájna akkor is szívem —
Csak ezt, csak ezt nem kéne tudni, nem:
Halott — és nincsen eltemetve.“

Szépen ívelő diákpályája a pozsonyi teológián hanyatlik le. Amerikai párbajba keveredett. Mellbelőtte magát. Ellenfele megkegyelmezett neki. De papi pályára nem mehetett. Másra tartogatta a Gondviselés.

* *

De előbb végig kellett járnia az élet iskoláját. A saját falujában éreznie a lenézést, hogy nincs rendes foglalkozása; mint pionir közkatonának (nem élt önkéntességi jogával) több nyári fegyvergyakorlaton út- és vasútépítő robotot végeznie; mint soproni és szabadkai szerkesztőségédnek naponta parancsra jóformán az egész újságot vezércikktől hirdetésig összeírnia.

De még nem telt be a mérték. Végigszenvedte a világháború legborzalmasabb przemysli poklát, végigjárta a szibériai kálváriát. Akkor végre megjött az, amiért szenvedett, küzdött, amiért élt: az elismerés, a Petőfi-Társaságnak a tagja lett. A félbenmaradt teológus több lett, mint gyóni pap: az egész nemzet papja lett.

Kisdiák korától költői dicsőségre vágyott: teljesedett az óhajtása. Halálát is megjövendölte: az is teljesedett. Öccse után hanyatlott szibériai sírjába a világháború egyetlen nagy — magyar — költője, a magyar vitézi erények énekese. Ezért megkapta a nemzeti vértanú koronáját is.

Csodálatosak a Gondviselés útjai... Petőfi Sándor után megint a Duna-Tisza közén választott ki egy nádfödeles, fehér evangélikus hajlékot arra, hogy prófétát támasszon miközöttünk, mikor a magyar föld a magyar alatt újra megindul.

Mert próféta az, aki ezt írta:

„Mi hazaérünk és ha porló testünk
Öles mélységben porlad is a mészben,
Könyvem, hű bajtárs, mi már ott leszünk,
Hol a hős vérnek szent váltsága lészen“...

És mi, magyarok hiszünk a magyar vér váltságában!...

Franciscus litteratus.

MUTATVÁNY GYÓNI GÉZA IFJÚKORI (1904) KÖTETÉBŐL

VAN EGY FALU

I.

Van egy falu, — fehérfalú
Templom van a közelében.
Nekem az a kicsiny haza
Legkedvesebb menedékem.

Csendszerető, szántó-vető,
Egyszerű nép lakik benne —
Baja bár száz, sosem lármáz —
Rábízza a jó Istenre . . .

Mégis hogyha városokba
Zúgni hallom már a népet;
Sorsa ellen békületlen . . .
Tudja Isten, mitől — félek . . .

Úgy ostromol itt a nyomor,
Mely kőházak falát rágja.
Elgyötört nép rázza öklét
Cifra-fényes palotákra.

És ha akkor a zsivajból
Kis falumba be-betérek —
Úgy örül a lelkem annak,
Hogy a házak — mind fehérek . . .

II.

Van egy kis ház, szőlőinda
Körülfonja.
Kis ablaka oda néz ki
A toronyra.

Van egy kis ház. Templom van a
Közelében;
Szűk ösvénye a templomhoz
Vezet épen.

Gőgös város zajába ha
Beleúntam,
Akácszegett ösvényt járok
Csillapultan.

S hogy megállok a kis háznak
Ereszében,
Úgy érzem: a templomot
Már elértem.

(Versek 97., 98. l.)

A legnagyobb zaj a világon, melyet eddig hallottak, az volt, amikor 1883 augusztus 27-én a Krakatua szigetén kitört a Pik Perbuaton nevű tüzhányóhegy. A sziget, amely a Sunda-szorosban van — Jáva és Szumátra között — a tüzhányó kitörése előtt három mérföld széles és öt mérföld hosszú volt, de azóta alig látható belőle valami. Négy köbmérföld földet vetett a levegőbe s ennek a pora három éven át szállingózott a világ körül. A robbanás 35.147 embert ölt meg. Zaját Rodriquez szigetén is hallották, a Csendes-óceánban, 3000 mérföld távolságban.

Ha egy ember átlagsúlyát 60 kilogramra tesszük, akkor **az egész emberiség súlya** 90 milliárd kilogramot nyom. Ezt a terhet 120 ezer vonat — egyenként 50 vagónnal szállíthatná. Az egész emberiség súlya mindössze 66 billiomod része a Föld súlyának. A mi súlyúnknak tehát annyi jelentősége sincs a földön, mint egy tollpehelynek egy felhőkarcolóra nézve.

A röntgensugarak segítségével **a molekula belsejében** az egyes atomok egymáshoz való távolságát egy ötvenmilliomod centiméternyire lehet megállapítani.

DEÁK-TÉRI TEMPLOMUNK

Nemcsak embereknek van multjuk, nemcsak nemzeteknek történelmük. Története van egy városnak is és abban minden háznak. Hát még egy templomnak, különösen, ha az egy olyan sokat szenvedett és sokat üldözött egyházé, mint a mienk. Százharminc éve áll Deák-téri templomunk, és azóta jóban-rosszban átélte a magyar evangélikusok hol boldog, hol szomorú történetét. És milyen nagyszerű, hősi történet ez! Ezek a kövek nemcsak látták Széchenyit és Kossuthot, de harangjukat ágyúöntésre adták a Szabadságharcban, és papjaik keresztes hadjáratot mentek hirdetni a 49-ben beözönlő osztrákok ellen. Templomunk ugyanúgy megérezte a Bach-korszakot, a kiegyezés utáni pár boldog évtizedet, bajbanörömben híveivel volt és igen sokat tudna mesélni, ha nyelve volna.

II. József koráig Cinkotára jártak imádkozni a pesti evangélikusok. 1787-ben a Kalap-utcai (ma Prohászka-utca) Szilassyházban, ahol a „Bádog Kalap" vendéglő volt, nyithattak imaházat. „November 17-én Molnár János lőn e gyülekezetnek első hitszónokává beigtatva" — ahogy Palugyay 1852-ben megjelent „Buda és Pest legújabb leírása" c. könyvében írja. „1792-ben kapta a gyülekezet azon kies tért, hol jelenleg temploma és iskolai épületei állanak" — Kóburg cs. és kir. tábornagy eszközli ki ajándékképpen a kincstártól. „Ezen időtájban folyt a templomépítés, mely a napról-napra növekedő drágaság miatt felette költséges és lassú lévén, a gyülekezet tőkéjét egészen fölemésztette, sőt rendkívül nagy kölcsön fölvételére kényszerítette azt, melly miatt iskolája alig tengődhetett. A zsenge elhalástól mentette hát meg az iskolát, sőt talpkövét tette le a pesti ág. hitv. későbbi összes tanodáknak is Beleznay generálisnő, született b. Podmaniczky Mária, ki azonkívül, hogy az isteni tisztelet megtartására 10.000 frt.-nyi tőkét alapított, az iskolának is 2000 frt-ot hagyott végrendeletileg. Nagylelkű példáját követte a korának híres jogtudósa, Horvát Jakab, ki az egyszerű sírfölírással „Fuit" megelégedvén, 2000 frt.-ot és egy tekintélyes könyvtárt hagyott ezen iskolának. 1811-ben elkészülvén a templom, azon évi Pünkösd vasárnapján nyittatott fel." Eddig idézzük Palugyayt, aki folytatva könyve megjelenéséig írja meg az iskola történetét.

Templomunk építészei Krausz János és Pollák Mihály voltak. Sajnos, nem tudjuk, hogy Polláknak, a magyar biedermeier e legzseniálisabb, legeredetibbb mesterének mennyi része van az építésben. Ez az empire-klasszicisztikus stílus nálunk egészen eredeti, sajátosan magyar stílussá formálódott, az ú. n. palatinusstílussá. Megkapóak ma is ezek az egyszerű-monumentális, patriarchális, oszlopsoros-tympanonos kúriák, paloták. Valami van bennük a magyar táblabírák világából, valami nagy és bensőséges, ami sehol nem található még a világon. Pollák Mihály ennek a kornak elismerten legnagyobb építésze. Kezdetben egészen empireos mester, kis, szerény dolgokat épít, finoman elosztott kedves díszítésekkel. Ilyen korai műve a Szapáry-palota a Szép- és Kossuth Lajos-utca sarkán és a Miniszterelnökség, egykor Sándor Móric gróf, az „ördöglovas" palotája. Később egészen más lesz: monumentális, nagyvonalú. Ebből a korából való a Nemzeti Múzeum, fővárosunk egyik büszkesége. Impozáns, kiegyensúlyozott tömege, nyugodt nagy oszlopsorával, fejedelmi tympanon-

koronájával nagyszerű emléke Széchenyi— Vörösmarty e korának. Mégis azt írja róla Hunfalvy, kiváló földrajztudósunk, 1859-ben megjelent „Budapest és környéke" c. művében — mellesleg megjegyezzük, hogy ennek a munkának az illusztrációi voltak Rohbooknak azok a gyönyörű acélmetszetei, melyeket ma is ismerünk a régi Pestről, — „Az építés vezetését Pollák pesti építőre bízták, ki, fájdalom, a várakozásnak nem felelt meg, s kinél ügyesebb, és műértőbb mestert hazánkban is lehetett volna találni. (Még külföldön se!) Igy lehetséges, hogy ki hozzá tud, s kinek míveltebb ízlése van, egyáltalában ki nem elégíti, s a külföldi múzeumokhoz képest igen alárendelt helyen áll." Igy látták 1859-ben.

Deák-téri templomunk építése, berendezése nélkül 1805-ben fejeződött be és Polláknak egyik első munkája volt. Kevés is van még benne a későbbi klasszikus monumentalisból, inkább biedermeieres-intim. A mai pillérsort és tympanont csak jóval később kapta, eredetileg csak sarkain állt egy-egy magas pillér, fölül egy hatalmas párkánnyal. A homlokzatot a falbamélyített fülkék díszítették, melyek ma is megvannak a pillérek között; ez a fülkés homlokzatkiképzés speciálisan magyar, nálunk már a barokkorban fellép (pl. a Terézvárosi templomnál), míg külföldön nem ismerik. A kapu fölött egy kis torony volt. Belül is egészen más volt a templom: később építették csak bele a karzatokat és a lapos mennyezetet, mert eredetileg dongaboltozattal volt fedve, mint ma a Kálvin-téri templom. Oldalról ugyanolyan lehetett, mint máma, a kisosztású ablakok Pollák vidéki barokkastély-tanulmányaira mutatnak. Azóta igen sok változáson, átépítésen, renováláson esett át templomunk . 1812-ben kapja az oltárképet, Rafael: Transfiguráció képének másolatát Lochbihler festőtől. Eredetije a Vatikánban van. 1830-ig már elkészülnek a karzatok, a szószék fölé tetőt készítenek az akusztika javítására, a toronyba pedig három harang került és egy óra. A 48-as márciusi napokban nagy nemzeti zászlót tűznek a templomra „Hit, remény, szeretet" fölírással, majd fölajánlanak egy harangot ágyúöntésre. Az átadás nem történt meg, csakhamar az osztrák seregek, majd újból a magyarok vonulnak Pestre, miközben templomunk annyira megsínyli a háborús időket, hogy Buda visszavételének ünnepét nem tudják benne megtartani. A templom két lelkésze, Lang és Székács, kereszteshábortú megy hirdetni a betörő osztrák-orosz seregek ellen. Hiába. Haynau és Bach korát megérzi egyházunk is. Az 1860-ban Széchenyi halála alkalmával tervezett gyászünnepséget a Polizeidirektion betiltja. Igy csak mély fájdalmú levelet írhatott a gyülekezet az özvegynek. 1867-ben ismét olyan rossz állapotban van templomunk, hogy be kell záratni és az istentiszteletet az iskola dísztermében tartani. Valószínűleg, ekkor történtek az előbb említett átépítések a homlokzaton is, bár olyan stílszerűen, hogy ma műtörténészek sem veszik észre. Csakhogy a templom mégis empire-stílusú volt és ma klasszicziztikus: tíztizenöt évvel később talán már úgy építették volna meg, ahogy ma áll. De nem volt elegendő ez az átépítés sem. 1875-ben le kellett bontani a tornyot, mert nem volt kellően aláfalazva és veszélyeztette az épület épségét. Ekkor kapta teljesen mai alakját. Akit bővebben érdekli a templom és iskola multja, olvassa el Dr. Hittrich Ödön „Deák-téri épületeink multja" c. füzetét, melyben rendkívül sok érdekes adatot talál a Deák-téri gyülekezet történetéről.

Ha templomunk nem is műremek, ami-

nek állítólag Kazinczy mondta, de nagyon értékes, egyszerű, puritán-komoly műve egy vallásos, őszinte kornak. Nagy egyszerűsége, komoly méltósága, belül impozánsan nagy tere, ünnepélyes hangulata, művészi egysége mindenesetre olyan alkotássá teszik, mely megkapja helyét hazánk műtörténetében. Hiszen tisztára műértő szemmel mi evangélikusok nem is nézhetjük: annyira szeretjük, annyira ragaszkodunk hozzá, annyira a miénk ez a templom, hogy számunkra a világ legszebb templomai közt foglal helyet. De az objektív műértő is beismeri: hazugság, képmutatás, öntelt pompa nincs benne, őszintén Isten háza akar lenni, és végeredményben ez az, amit egy templomtól kívánunk.

Valér Erik.

3700 esztendős számtani feladvány

A régi Egyiptom kultúrája Napoleon egyiptomi hadjárata óta lassan, fokozatosan bontakozik ki a „művelt" Nyugat előtt. Angol, német és francia kutatók, utazók és régészek még napjainkban is úgyszólván évről-évre újabb felfedezéssel, lelettel lépnek a nyilvánosság elé. Tutankamen sírjának feltárása annyira lázba hozta az emberiséget, hogy divatba jött minden, ami Egyiptommal valami kapcsolatban volt. A női ruhák alakja és mintája egy időben Tutankamen szabású volt.

A szfinkszek és piramisok országának művészete, építészete és tudománya messze évezredekre nyúlik vissza. A piramisok, a templomok képírásos fali díszítései, valamint a föld mélyéből és a királysirokból előkerült papirusztekercsek hosszú időn keresztül néma és érthetetlen tanui voltak egy rég letűnt korszak előttünk idegen kultúrájának. A lángeszű francia Champollion fejtette meg a hieroglif-írás rejtélyét, és a sok munkárakész nyelvész az ismertté vált hieroglif-kulcs segélyével lázas munkával gyors ütemben szólaltatta meg az eddig hallgatag leleteket. A néma kövek és sárgásbarna papiruszok mesélni kezdtek...

Egyiptomot régebben csak a görögök leírásából ismerték. A görögök híradása alapján tartották Egyiptomot a geometria őshazájának; az asszirok és babilonok által lakott Mezopotámiát pedig a számolás és csillagászat bölcsőjének. Ez a felfogás uralkodott hosszú ideig és teljesen átment a köztudatba.

Végre most Egyiptom is megszólalt a maga nyelvén. A hieroglifákat tartalmazó emlékek élénken cáfolnak a görögök állítására és bebizonyítják, hogy Egyiptom nemcsak a méréstanban, hanem a számolás terén is nagy eredményekkel dicsekedhetik.

Ennek az állításnak beszédes bizonyítéka egy 20 méter hosszú és 30 cm. széles, sárgásbarna színű papírtekercs, amelyet egy pléhdobozban találtak.

Eisenlohr nevű német egyiptológus fejtette meg 1877-ben ezt a hieroglifákkal teleírt leletet és róla nevezték el Eisenlohr-féle papirusztekercsnek. Jelenleg a British Múzeumban őrzik. A Krisztus előtti 1900—1800. évek közt, a hikszoszok betörése körüli időben „írta" egy Ahmes (görögösen Amasis) nevű egyiptomi ember. Ahmes valószínűleg hivatalos megbízás alapján állította össze a régi korok számtani és mértani ismereteit nyílván hivatalos használatra. Ahmes a saját korabeli és az ő korát megelőző régi korok ismereteinek

csak gyüjtője lehetett és jó, de nem a legkiválóbb számoló.

Ahmes munkájából tudjuk meg, hogy az egyiptomiak a törtekkel való számolás terén milyen szemkápráztató technikára tettek szert. Csupán olyan törteket használtak, melyeknek számlálója *egy*. (Törzstörtek.) Ezeken kívül csak egyetlenegy törtnek kegyelmeztek meg: a kétharmadnak. Ezt oly fontosnak tartották, hogy a törzstörtekkel egy rangra emelték és mint amazokat, ezt is külön képiratos jellel látták el.

A rengeteg adat között, mely e 3700 éves „könyv"-ben szerepel, több érdekes számtani feladat is előfordul. Ezeknek egyikét, a legegyszerűbbet tartjuk a legérdekesebbnek, nemcsak tartalmánál és koránál fogva, hanem azért is, mert hibás feltevésből indulva ki, hibás számokat ad eredményül.

A feladat a következő:

100 kenyér 5 ember közt úgy osztandó szét, hogy a két utolsó által kapott kenyerek száma hetedrésze legyen annak, amennyit a szerencsésebb 3 első kapott; ezenkívül minden következő *ugyanannyival* kapjon kevesebbet, mint az előző.

A feladat második része kétségtelenné teszi, hogy számtani haladvánnyal van dolgunk, mert két egymást követő megajándékozott által kapott kenyerek számának különbsége állandó.

A feladat mai megoldása szerint

Az első	$38^1/_3$	kenyeret	kap.
A második	$29^1/_6$	„	„
A harmadik	20	„	„
A negyedik	$10^5/_6$	„	„
Az ötödik	$1^2/_3$	„	„

Összesen 100 darab kenyeret kapnak.

Ahmes a feladatot úgyszólván empirikus módon oldja meg. Abból a hibás feltevésből indul ki, hogy a legutolsó egy egész kenyeret kap.

Szerinte az	V.	1	kenyeret	kap,
a	IV.	$6^1/_2$	„	„
a	III.	12	„	„
a	II.	$17^1/_2$	„	„
az	I.	23	„	„

Összesen 60 db!

Tehát nem 100 darab kenyeret osztott fel Ahmes, hanem csak 60 darabot. A hiba a feltevésben volt, t. i. abban, hogy az utolsó ember 1 egész kenyeret kap. Ime, a világirodalomban kimutatható első *hibás feltevés!*

Tekintettel arra, hogy száz a hatvannak $^5/_3$-szorosa, ha a sor minden tagját $^5/_3$-dal megszorozzuk, helyes eredményt kapunk.

A 20 méter hosszú „könyvben" ez az egyetlen hibás megoldás és a temérdek egyéb helyes szabály és ismerethalmaz mellett úgyszólván eltörpül ez a kis botlás. Sőt! Érdekessé teszi.

Egyiptom hamita lakosainak tudós papjai jó csillagászok voltak, de a csillagászati ismeretekre vonatkozólag alig tudunk még valamit. Tény az, hogy Egyiptom hosszúságmértéke, a szent rőf, továbbá a Memphis mellett lévő piramisoknak hosszkiterjedése a legtermészetesebb viszonyban állnak az egyiptomi délkör fokával. Ez tény. De, mivel még nincs bizonyítékunk arra, hogy az egyiptomiak a Föld gömbalakjáról tudtak volna és így a Föld délkörének hosszát ismerték volna, a mértékszámoknak e találkozását sokan a véletlennek tulajdonítják, lehetetlennek tartván, hogy az egyiptomiak oly roppant csillagászati ismeretekkel ren-

delkeztek volna, melyek ily mértékek tudatos megválasztásához szükségesek.

Feszült figyelemmel kísérték a szakkörök, hogy e tekintetben nyújt-e tájékozódást Ahmes könyve. Melyik felfogást fogja igazolni? Sajnos, e problémát Ahmes sem dönti el. Várni kell tehát egy újabb leletre, amely a kérdésben perdöntő lesz.

Ahmes személyére vonatkozólag is megoszlanak a vélemények. Az egyik felfogás szerint nem hivatalos személy és nem hivatalos megbízásból dolgozott, hanem mint tanuló tanulmányi célzattal írta össze az általa összehordott számtani és mértani ismereteket.

Mások hivatalos iratnak tekintik Ahmes művét, amelyet különböző állami hivatalok részére sokszorosítottak és így a British Múzeum papírusza nem az Ahmes által leírt eredeti példány, hanem ennek egykorú másolata.

Akármint áll a dolog, egy bizonyos: Ahmesnek évezredekre elsülyedt és megtalált munkája lebbentette fel a fátyolt az egyiptomiaknak több ezer évvel ezelőtti számolási gyakorlatáról. Akár tudós volt, akár tanuló, akár pedig hivatalnok, az ő papiruszát kegyelte a sors, mert megőrizte számunkra és az enyészettől megóvta. Az emberi haladás útját és a művelődés fejlődésének irányát kutatva, *általa jutottunk* egy nagy lépéssel előbbre a fáraók nílusi országának megismerésében.

Hárs János.

CONFESSIO

... Szeretem az aranyban játszó fényeket,
Csengve, kacagva táncoló sugárt az ablakon,
Szeretem az örvendező, áldott Szeretetet,
Amely minden szívet boldog, meleg mosolyba von. —

Szeretem a bátor, egyenes beszédet,
Amelynek nyomában győzelmes tett fakad
S — bár közéjük olykor ha könnycsepp is téved, —
A lelket feltáró, őszinte szavakat. —

Szeretem az illatot, a zenét,
Csapongó ritmust, víg melódiát;
Szeretem a hívő lendület hevét,
Szépség, Igazság és Jóság fényében zengő,
Ragyogó és izzó, szent lélek-glóriát ...

Szeretem a hitet, fényt, meleget és illatot,
Szeretem a szépséget és magát a Szeretetet,
A Jóságot: — Őt, Aki mindent szeretni adott
És mindenkit, ki szívéből szállott felé igaz,
Sohasem-hamvadó égő áldozatot ...

... Szeretem az aranyban-játszó fényeket,
Csengve, kacagva táncoló sugárt az ablakon;
Szeretem az örvendező, áldott Szeretetet,
Amely minden szívet boldog, meleg mosolyba von ...

Gallai János.

Mindennap az élet könyvéből.

Június 6. 66. zsolt. 8—12, 16—20. v. A megpróbáltatásban meglátni a megtisztíttatás célját, saját lelkünkben meghallani Isten szavát, — ez a hívő lélek megismerése. De ha ezt látja az ember, akkor bizonyossá válik imádsága meghallgatásáról.

Június 7. 65. zsolt. Az Istennel járó ember lelki békessége, bűntudata és hite szól hozzánk e zsoltárból. Igy hirdeti Isten jóságát és kegyelmét!

Június 8. 67. zsolt. Az Úr könyörületét megtapasztaló népek dicsőítik Őt! Vajjon mi, magyarok, mikor fogjuk egész lelkünkkel dicsőíteni az Urat?

Június 9. 68. zsolt. 1—6. v. Az Úr hatalma mindenkit dicsőítésre indít, jósága és ereje mindenkit legyőz. Ilyennek ismerted-e meg Őt?

Június 10. 68. zsolt. 7—20. v. Meg kell tapasztalnunk az Úr szabadítását. Miből? Büneink fogságából szabadít meg.

Június 11. 68. zsolt. 21—30. v. Ilyen-e a te hited? Hiszed-e, hogy az Úr megszabadít a haláltól? Ha igen: Uraddá lett Krisztus!

Június 12. 68. zsolt. 31—36. v. Bizony rettenetes az Úr, ha nem látjuk meg benne a szerető mennyei Atyát. De mi biztosan annak valljuk Őt az Úr Jézus Krisztus által.

Június 13. 69. zsolt. 1—7. v. Evangéliumian tiszta bűntudatát tárja fel a zsoltáríró. De bűntudatához hit járul. Igy lesz annak mentő ereje.

Június 14. 69. zsolt. 8—22. Isten házának szeretete, Isten ügyéért való türés közel áll-e lelkedhez? „Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát..." Tied-e ez a mondás?

Június 15. 69. zsolt. 23—30. v. Ezt ne tanuld meg! Bocsáss meg ellenségeidnek! „És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek".

Június 16. 69. zsolt. 31—37. v. Bizony kedvesebb a szívből jövő imádság az Úr előtt, mint az áldozat. Nem elég az adomány. Isten a szívedet akarja, nem csupán pénztárcádat!

Június 17. 70. zsolt. A szabadítás Istentől jön. Ha baj, veszedelem ér, miért nem Tőle kérsz segítséget?

Június 18. 71. zsolt. 1—13. v. Sziklavár, menedék nem lehet más: csak Isten. Benne bízz, ha meg akarsz maradni.

Június 19. 71. zsolt. 14—24. v. Gyermekkorától vénségeig Isten oltalmában lenni, mily felséges ez! Borulj hittel a kereszt elé és bizonnyal megoltalmaz az Úr.

Június 20. 72. zsolt. Imádkozni a felsőbbségért, hogy Istennek tetsző szolgálatot végezzen! Keresztyén embernek, aki ismeri az Igét „nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől", — kötelessége ez.

Június 21. 73. zsolt. 1—12. v. Jó az Úr a tisztaszívűekhez, „boldogok ők!" Ne irigykedjünk a gonoszokra, ők már elvették jutalmukat.

Június 22. 73. zsolt. 13—28. v. Isten szent helyén, Isten közelében megérti az ember, azt, amit ésszel felfogni nem tud. És vallást tesz: „Isten közelsége oly igen jó nekem!"

Június 23. 74. zsolt. 1—11. v. Bizony nehéz megérteni a szenvedés titkát. De a kereszt megtanít reá! Ismered-e a kereszt ezen üznetét?

Június 24. 74. zsolt. 12—23. v. Bizony csodadolgokat cselekedett az Úr! Bízzad ezért a jó Istenre ezután minden te utadat!

Június 25. 75. zsolt. Nemcsak én, hanem elsősorban és egyedül Isten hirdeti a maga dicsőségét! Minden más csak eszköze ebben Neki.

Június 26. 76. zsolt. Bizony rettenetes az Úr! De ha Krisztus megismertette velünk szeretetét: Atyánk is Ő!

Június 27. 77. zsolt. Ha nyomorúság ér, keresd az Urat. Nem feledkezik meg rólad Istened: Ő, aki megváltott téged.

Június 28. 78. zsolt. A tanítás, az evangélium hirdetésének kötelességét állítja elénk a zsoltáríró: De megmutatja ennek okát is: a nép hütlenségét és Isten hüségét!

Június 29. 79. zsolt. Bizony sokszor jönnek pogányok az Úr örökségébe! Ne engedd, hogy a te lelked is így járjon: az Úré az, nem másé!

Június 30. 80. zsolt. Az Úr jobbja véd meg, hogy el ne térjünk tőle. Imádkozzál Hozzá erőért és bizonnyal megtart Ő.

M. S.

Július 1. 81. zsolt. 1—4. Az Istentől erősített lélek hangjai betöltik a magasságot és mélységet.

Július 2. 81. zsolt. 4—17. A legrégibb és legigazabb történelemszemlélet: Isten a történelem ura.

Július 3. 82. zsolt. Az Úr megítéli a mi „isteneinket" is.

Július 4. 83. zsolt. És te kitől várod néped szabadítását?

Július 5. 84. zsolt. Aki az Urat szereti, örömmel megy Ő oda, haol Róla hall.

Július 6. 85. zsolt. Tudnál-e így, szíved mélyéből örvendeni az Úr szabadításának?

Július 7. 86. zsolt. Érzed-e, hogy életed Isten kezében van?

Július 8. 86. zs. 12—17. És csak öbenne találunk győzelmet.

Július 9. 87. zsolt. Istentől származik a népek dicsősége is.

Július 10. 88. Boldog ember az, aki a nyomorúságban is imádkozni tud az Úrhoz.

Július 11. 89:1—6. De ne csak nyomorúságban, hanem örömben is énekelj az Úrnak.

Július 12. 89:7—11. Mert övé a hatalom.

Július 13. 89:11—14. Övé a természet.

Július 14. 89:14—17. Nála teljes az igazság.

Július 15. 89:17—30. Az övéin megmutatja mindezeket.

Július 16. 89:30—53. A büntetésben is hatalma és igazsága nyilatkozik meg.

Július 17. 90:1—11. Lásd meg, milyen porszem vagy.

Július 18. 90:11—17. És csak Isten kegyelme tarthat meg.

Július 19. 91. Az Úr a tökéletes oltalom.

Július 20. 92. Az Úr az ő teremtményeiben mutatja meg dicsőségét és hatalmát.

Július 21. 93. Minden hatalomnál nagyobb az Úr.

Július 22. 94:1—7. Emberi beszéd ez.

Július 23. 94:8—23. Megsegíti az Úr azt, aki benne bízik.

Július 25. 95. Dicsérd hát öt, aki segít rajtad.

Július 26. 96. Gondolj a miszszióra.

Július 27. 97:1—7. Félelmes az Úr, míg meg nem ismered.

Július 28. 97:8—12. De aki megismerte, annak szabadulás.

Július 29. 98. Tudnád-e így dícsérni az Urat?

Július 30. 99. Ég és föld hirdeti Isten szentségét.

Július 31. 100. Szolgáljatok az Úrnak és nagy lesz örömetek.

Augusztus 1. 101. zsolt. Isten az igazság! De ő a szeretet is!

Augusztus 2. 102. zsolt. 1—13. v. A bünös ember jól látja Isten nagyságát.

Augusztus 3. 102. zsolt. 14—29. v. Isten nagyságát csak jobban mutatja a gyengeségünk.

Augusztus 4. 103. zsolt. Az evangéliumot hirdeti ez a zsoltár nekünk.

Augusztus 5. 104. zsolt. Isten nagyságát látjuk meg mindenben, ha hitünk van.

Augusztus 6. 105. zsolt. Izrael története: Isten kegyelmének bizonyítéka.

Augusztus 7. 106. zsolt. 1—5. v. Bizony még elbeszélni is méltatlanok vagyunk az Úr dolgait.

Augusztus 8. 106. zsolt. 6—48. v. Az ember bünössége nem dönti meg Isten kegyelmét.

Augusztus 9. 107. zsolt. 1—20. v. A gonosz emberiség és Isten jósága: mindenkit hálaadásra buzdít.

Augusztus 10. 107. zsolt. 21—43. v. Légy bölcs és gondold meg az Úrnak kegyelmességét.

Augusztus 11. 108. zsolt. Kész-e a te szíved is Istent énekkel dícsérni?

Augusztus 12. 109. zsolt. 1—20. v. Az Úr nem hallgat, tudja a te dolgaidat.

Augusztus 13. 109. zsolt. 21—31. v. Bizony szabadítója az Úr a benne bízóknak.

Augusztus 14. 110. zsolt. Krisztusra mutat ez a zsoltár, Dávid Urára.

Augusztus 15. 111. zsolt. Mi hisszük a váltságot, melyet az író csak remél.

Augusztus 16. 112. zsolt. Boldog az istenfélő és elpusztul a gonosz.

Augusztus 17. 113. zsolt. Ne csak a szolgái, mindenki dícsérje az Urat.

Augusztus 18. 114. zsolt. A természetet is átformálja az Úr hatalma.

Augusztus 19. 115. zsolt. Nem a mienk, hanem az Úré a dicsőség.

Augusztus 20. 116. zsolt. 1—9. v. Szeretem az Urat, mert Atyám Ő.

Augusztus 21. 116. zsolt. 10—19. v. Hiszek, azért szólok!

Augusztus 22. 117. zsolt. Még a hitetlennek is meg kell hajolni Isten igazsága előtt .

Augusztus 23. 118. zsolt. Mi a „megvetett kövön" akarunk lelki házzá épülni.

Augusztus 24. 119. zsolt. 1—37. v. Az Úr beszédje a tisztaságra vezető kalauz.

Augusztus 25. 119. zsolt. 37—64. v. Az Úr igéje vígasztal a nyomorúságban.

Augusztus 26. 119. zsolt. 65—92. v. Elvesznék az ember, ha nem lenne Ige!

Augusztus 27. 119. zsolt. 93—123. v. „Tied vagyok, tarts meg engem".

Augusztus 28. 119. zsolt. 123—142. v. „A te igazságod igazság örökké, és a te törvényed igaz!"

Augusztus 29. 119. zsolt. 143—156. v. „Oktass, hogy éljek."

Augusztus 30. 119. zsolt. 157—176. v. „Várom a te szabadításodat."

Augusztus 31. 120. zsolt. „Az Úrhoz kiálték, és meghallgata engem."

K. L.

Szibériai legenda

Már életében is legendák jártak a nyomában.

Életútja a nyári csillagok útjához volt hasonló: hirtelen ívelt magasra, fényesen lobogott a lángja, tüzelt és perzselt — azután hirtelen lefutott az égről, csak a fénye maradt meg s világít most is kiapadhatatlanul.

Azt mondták róla, hogy elesett a véres, borzalmas csatában — de még a holttestét sem tudták megtalálni. Azt mondták: szívét orosz lándzsa szúrta keresztül, kihulló vérét beitta a föld, az áldott magyar róna, amelyért úgy lángolt a szíve. Költők és tudósok elsiratták és gondolatban eltemették — a nép azonban, mely életre hívta, másként álmodott róla. Hol itt, hol ott látták fölbukkanni, s szállt róla a legenda szájról-szájra, apáról-fiúra, emberöltőkön keresztül.

Azt hitték: nem halt meg, csak eltűnt. Hogyan is hihették volna el, hogy a tündöklő csillag fénye hirtelen ellobbanjon, eltűnjön a világűrben minden emlék nélkül. Ha egy csillag lehull az égről, az bevilágítja a földet, nappali fényt gyújt az éjszakában és elkápráztatja a földi ember szemét, ha figyeli a hulló csillag rohanását.

Nem, a csillag nem hullott le, csak eltűnt, hogy egy idő múlva majd újra föllobbanjon a régi fénnyel, a régi, örök tündöklésssel.

És a legenda száll, ott zeng a szélben, ezt mesélik az örökzöld fenyők a magas, behavazott hegyek csúcsain, minden hulló levél azt súsogja, amikor elárvultan lehull az ágról.

Apák mesélik fiaiknak, nagyapák az unokáknak és száll, száll a hír, hegyeken, völgyeken át:

— Nem esett el, csak eltűnt...

* *

— Meleg éjszakánk lesz, testvér...

— Úgy hiszem, igazad lesz. Nekem se tetszik ez a halotti csöndesség. Nem adok sokat: fél óra múlva olyan zenebona lesz itt, amilyen még nem volt!

Ott álltak egy összelőtt, lucskos fedezék mélyén. Körülöttük fénylett, csillogott a frissen hullott hó, néha-néha kibukkant a hold a felhők mögül. A letarlott fenyők csonka törzsükkel rémülten meredtek az égnek, mint az imára kulcsolt kezek a templomban, mint vak koldus kezei az utcasarkon. Néha-néha láng lobbant messziről, s tompa dörrenés jelezte, hogy egy átkozott ólomdarab élő, lüktető húst keres magának.

Azután hosszú ideig csönd volt, nyomasztó, halotti csönd.

A végtelenbe nyúló árkok előtt kettévágott, szétlőtt drótakadályok feküdtek halott-szomorúan, temetésre várva.

Jó darabig hallgattak azután. Mindketten a maguk gondolataival voltak elfoglalva, a lelkük messze szállt: egy pillanatra otthon voltak.

Tarján zászlós törte meg ismét a csendet :

— Egy pillanatra körülnézek, pajtás. Tudnom kell, hogy rendben van-e minden. Te csak pihenj addig, ki tudja, mi lesz még az éjjel?...

— Veled megyek, Károly. Nem tudok most egyedül lenni. Valami megfoghatatlan, rettenetes érzés vett rajtam erőt. Még magamnak se tudnám megmagyarázni, mi az... Még ma éjjel történik velem valami . . .

Károly erőltetten fölnevetett.

— Ugyan, öregem, már megint képzelődöl. Mi a csudának jönnél velem? Az a bajod, hogy fáradt vagy. Még csak az kellene, hogy velem is mászkálj még. Nem volt elég?!

— De értsél meg, Károly... — próbált ellenkezni a fiatal hadapród, a zászlós azonban már indult is.

— Szó sem lehet róla. Fél óra múlva itt leszek. Szervusz!

Csöndben kibújt az árokból, meggörnyedt alakja még látszott egy darabig, azután eltűnt a messzeségben.

Árkos Péter hadapródőrmester néhány perc múlva az igazak álmát aludta. Pihenése azonban nem tartott sokáig, mert nem telt bele fél óra, amikor valaki izgatottan költögetni kezdte.

— Hadapród úr! Hadapród úr!

Péter riadtan ébredt. Tőrös tizedes állott előtte.

— Mi az?... Mi a baj?... — kérdezte félálmosan.

— Tessék fölkelni, hadapród úr. Alighanem támadás lesz...

És mintha csak az állítását akarta volna megerősíteni, nagy távolságból hatalmas fény lobbant és nem messze mögöttük lecsapott az első gránát. Azután lángbaborult minden. Fülsiketítő robbanással csapódtak le a lövedékek, a havas föld megtörten repedt szét darabokra és sáros-véresen lövellt az ég felé. Fényszórók vágták bele hideg szemüket a sötétségbe, megvilágítva a halál útját.

Azután kattogni kezdtek a géppuskák.

Csak tíz percig tartott az egész. Utána velük szemben megmozdultak az árkok és sötét, rohanó árnyak közeledtek a havon keresztül.

Árkos gyorsan rendezte szakaszát, azután maga is elfoglalta helyét az omladozó, lucskos árokban. Tágranyílt szemmel nézett előre az éjszakába, hogy tisztázza a helyzetet. És Tarjánt várta rettenetes izgalommal. Nem messze tőle, a mellettük húzódó fenyőerdőből nagysokára előtűnt az alakja. Sokáig figyelte, hogyan bukdácsol rettenetes lassúsággal, megfeszített izmokkal előre, s talán már csak ötven lépés választhatta el az ároktól, amikor közvetlen Árkos előtt megrendült a föld. Sáros, havas föld vágódott az arcába, valami forróság öntötte el egész testét, azután elsötétült előtte minden. Úgy érezte, hogy nagy-nagy mélységbe zuhan, szeretett volna megkapaszkodni valamiben, de karjai elerőtlenedtek, hiába próbálkozott segíteni magán — élettelenül vágódott végig a földön.

Hogy mi történt azután, csak hetek múlva tudta meg. Hosszú ideig feküdt akkor már súlyos sebesülésével egy orosz hadikórházban, mikor pedig fölépült, beosztották őt is egy hadifogoly-szállítmányba és vitték messze, a szabadság örök temetőjébe, Szibériába.

Itt találkozott újra Tarjánnal. Most azután együtt szövögették álmaikat, hogyan lehetne hazajutni ebből a pokolból, ahol előbb-utóbb eléri őket a végső pusztulás.

Egy esztendő múlva tudták a szökést megkísérelni, akkor is csak néhány versztnyire jutottak. Szuronyos orosz katonák hozták őket vissza megbilincselve, összetörve.

Másnap már vitték őket hatodmagukkal a szibériai ólombányák felé. A szökésért ez volt a büntetés.

Szibériai ólombányák! Itt mérik az utolsó csapást az elcsigázott emberekre, itt ölik ki végkép a lelket az emberekből, itt sorvasztják halálra a viruló életeket. Sötét, nyírkos bányák mélyén száz és száz halálember tépi a sziklát, a verejtékük ráhull a kemény rögre és megfesti azt. Belemarja magát kipusztíthatatlanul, hogy örök vád, örök memento maradjon az emberiség számára.

A bányák szélén sötét barakok sorakoznak, olyanok, mint a bennük lakó emberek halódó lelke. Semmi fény, semmi világosság: halálra készülő emberroncsok földi temetője.

Ide kerültek a magyar hadifoglyok. Együtt terelték őket napról-napra a többi foglyokkal együtt le a mélységbe, az örök sötétségbe. Többnyire oroszokkal dolgoztak együtt, egymás mellett törték a sziklát hosszú napokon keresztül.

Nagyon ritkán beszéltek egymással. A halálrakészülő embereknek kevés a szavuk, gondolataik elszunnyadnak már a lelkük mélyén, mielőtt még kitörne belőlük. Sokszor egy-egy megértő, meleg pillantás többet jelent a halál kapujában, mint hosszú, végtelen szóbeli vígasztalás.

Néhány hónap elmúltával azután mintha némileg könnyebbedett volna a helyzetük. Új parancsnokot kaptak, aki nagyobb megértéssel intézte sorsukat és néha-néha, ha csak egy napra is, — megszabadultak a bányák fojtó levegőjétől. Ilyenkor azután jobban megoldódtak a nyelvek.

Akkor már az idő is enyhült. Lassanlassan virágba bomlottak a fák és az áldott nap ide is eljött melegítő sugaraival. Esténként, amikor elült a szél a hegyek mögött, összeültek néhány órára. Ilyenkor megfeledkeztek halódó életükről, a reménytelen, fekete napokról és álmodtak, meséltek egymásnak. Otthonról, családról, virágzó magyar rónákról, a hazai tiszta kék égről, mely lemosolyog a csöndes, békés világra.

Olyan jól esett, ha esténként letelepedtek a tűz köré, amikor fölöttük, az orosz égen éppen úgy ragyogtak a csillagok, mint messze tőlük, nyugat felé, sok-sok versztnyi távolságra.

Beszélgetésük sokszor belenyúlt a késő éjszakába. Az oroszok is ott hallgatták őket a homályban, s ahogy figyelték a számukra érthetetlen, halk beszédet, valami megértő, tiszta érzés költözött az ő szívükbe is.

Látszott rajtuk, hogy ők is szeretnének belekapcsolódni a beszélgetésbe.

Egy este azután egy öreg, szakállas muzsik állott meg Tarján zászlós előtt, ahogy a tűz körül gyülekeztek.

— Egy igen nagy kérésünk volna a tiszt urakhoz, ha nem alkalmatlankodnánk vele...

Tarján szeretettel nézett az egyszerű, öreg emberre.

— Mi volna az a nagy kérés, bátyuska?

— Már napok óta figyeljük a beszédeteket. Olyan halkan, olyan szomorúan meséltek egymásnak... És amikor néha énekeltek, valami úgy belemarkol a mi szívünkbe is... Már sokszor beszélgettünk róla, de

jó lenne, ha mi is értenénk, amit meséltek egymásnak.

— Nem érdekel az benneteket, bátyuska...

— Hát kit nem érdekel a szülőföldje, a családja, az otthoni tűz melege? Mert tudjuk, hogy arról meséltek... Bennünket is azok az álmok nem hagynak nyugodni, melyek titeket is zaklatnak. Hiszen nekünk is van családunk, mi is hazagondolunk néha... Úgy-e, arról beszéltek ott a tűz körül?...

Az orosz sötét, kék szemében előcsillant egy nagy, kövér könnycsepp. Úgy nézték egymást, az orosz és a magyar, mint két édes-testvér, akik hosszú idő óta most találtak egymásra.

— Igen, arról beszélünk. A hazánkról... A szülőföldünkről...

Letelepedtek a tűz köré. Most oroszul folyt tovább a tervezgetés.

— Hát meséljetek valamit a hazátokról — szólalt meg újra sürgetően az öreg muzsik, Tarján felé fordulva.

Károly mintha nem hallotta volna a kérést. Hosszú ideig meredt a tűzbe, s ahogyan nézte a fel-fellobbanó lángokat, az arca mindjobban nekipirult.

— A hazánkról meséljek, bátyuska?... — kezdte halkan. A mi hazánk a legszebb... a legszerencsétlenebb ország a világon, bátyuska... Jöttünk keletről, az Ural aljáról, hogy Isten ostora legyünk Európán. Hogy szenvedjünk más vétkeiért, hogy vérünket hullassuk idegenek életéért, hogy meghaljunk nekünk idegen eszmék szolgálatában. Pusztuló, veszendő nép vagyunk, bátyuska... Mert még az is üt rajtunk, akinek sohasem vétettünk, az is, aki a mi vérünket szívta századokon át, tomboló viharok idején, amikor jó volt meghúzódni kemény, védő karok között. Mindig szabadságról álmodunk, hogy keresztrefeszíthessenek érte bennünket, hogy üldözött vad legyünk a saját földünkön. Ezer esztendeje álmodunk hiú meséket becsületről, igazságról, boldogságról, örök békéről, hogy azután egy pisztolylövés ezer és ezer virágbaboruló életet söpörjön le a földről. Vérzünk északon, keleten, délen és nyugaton, pusztul a fajtánk szerte a világon, de néhány versztnyire a hazánktól már azt se tudják rólunk, miféle nációhoz tartozunk... És sok-sok nagy férfiúnak született. Nagy királyok, törökverő hadvezérek, mártír honvédtábornokok... És születtek nagy költőink, akiknek a lelke úgy lobbant lángra, hogy fényességük beborította az eget, születtek nagy tudósaink, hogy életük végén koldusszegényen pusztuljanak el árván, nyomtalanul... Vannak nagy hegyeink, gazdag, viruló rónáink, széles, nagy folyóink és a földeken nyáron úgy ringanak a kalászok, hogy beleremeg a lelkünk. Mégis pusztul a fajtánk. És álmodunk, álmodunk, bátyuska, békéről, boldogságról... Ez a mi hazánk, ez a mi földünk, ez a mi népünk, ez a mi végzetünk. Magyar végzet, magyar sors, örök tragédia...

Károly lehajtotta szomorú fejét. És körülötte mind-mind a magyarok. Csak a vén muzsik hajtogatta halkan, mintegy magában mormogva:

— Vengerskik... vengerskik... Én is így ismerem a fajtátokat. Mert hallottam rólatok már mesélni egyszer...

Mindnyájan felütötték a fejüket.

— Mit hallottál mesélni rólunk, bátyuska?

Az öreg végigsimogatta hosszú, fehér szakállát és belebámult a tűzbe.

— Az apám is, a nagyapám is bányász volt valaha. Itt éltek ők is ezen a vidéken. Tőlük hallottam, hogy egyszer, nagyon ré-

gen, jártak már erre a testvéreitek. Azok is úgy jöttek, mint ti: rongyos ruhában, összetörten, de büszkén, fölemelt fejjel . . . Akkor is valami nagy háborútok volt a szomszédaitokkal. Azok segítségére sietett a cár atyuska és sok-sok magyar foglyot hozott magával. A nagyapám meséli, hogy volt köztük egy — azt mondták róla, hogy tiszt volt valamikor — akire úgy néztek a többiek, mint a Megváltóra. És olyan furcsán viselkedett néha . . . Úgy mesélik, hogy a többiek sohasem engedték lemenni a bányába, magukra vállalták a munkát helyette. Olyankor azután napokig nem szólt egy szót sem. Kibújdosott a hegyek közé, leült egy nagy sziklára és hagyta, hogy fekete, lobogó hajába belekapjon a szél . . . És mindig nyugat felé nézett, amíg csak be nem sötétedett az ég fölötte. A nagyapám mondta, hogy verseket, igen szép verseket írt a hazátokról és az asszonyáról és nekik is sokat mesélt róluk. Egy szép napon azután nyomaveszett, nem tért vissza soha többé . . . A többi magyarok azután is sokat emlegették, amíg csak el nem sorvadtak a bányák mélyén . . . Ezt mesélte nekem a nagyapám. A nevét már elfelejtettem, de talán ti is hallottatok róla . . .

Megrendülten hallgatták az öreget mindnyájan. És attól a naptól fogva valahogy könnyebben ment a munka, keményebben vágták a csákányt a hatalmas sziklákba. A nagy költő szelleme szállt vissza közéjük.

S amikor évek múlve ütött a szabadulás órája, a lelkük egy darabját ott hagyták az ólombányák körül, hogy ha ismét visszatérne a nagy szellem, testvéreket találjon maga mellett . . .

* *

És a legenda száll. Keresztülrepül a messze határokon, elviszi a szél nyugatra és keletre is. Szellemszárnyakon repül hangtalanul messze, messze, végigzúg az idegen földeken is és nem hal meg soha többé.

Apák mesélik fiaiknak, nagyapák az unokáknak és száll, száll a hír, hegyeken, völgyeken át:

— Nem esett el, csak eltűnt . . .

Tóth László.

Észak-Szibériában, a Tunguszka- és Kureika-folyók környékén lakik **a „ketó" nevezetű népfaj,** amelyből összesen már csak hatszázhetvenen élnek. Hazájukban a téli évszak alatt a hőmérő akárhányszor — 50 fok alá sülyed. Kitünő vadászok, kihalófélben vannak.

A bőr is lát. Vörös, sárga és narancssziínü fény befolyására a kísérleti személy vízszintesen kiterjesztett karja önkéntelenül is közeledik a fényforráshoz. Ezzel szemben a kék és zöldszínü fény távolodó mozgásokat idéz elő.

Fényképet a tengerfenekéről is lehet készíteni repülőgépről, ha a tenger vize nyugodt és a Nap magasan áll. Aknák, elsüllyedt hajók felkutatására és helyzeteik megállapítására szolgálnak ezek a felvételek.

Fából vaskarika — nem jelent lehetetlenséget. Különböző fafajták több-kevesebb vasat tartalmaznak, mint ezt a fahamu magnetikus vizsgálatával megállapíthatjuk. Legkisebb vastartalma a nyírfának van. Lehetséges, hogy ilyenmódon a fák különböző elektromos vezetőképességének tulajdonítható az is, hogy vannak fák, melyek szinte vonzzák a villámokat.

Az eddigi tárcsázó berendezés helyett újfajta **billentyűs szerkezetű telefónnal** kísérleteznek. A feltaláló szerint az öt- vagy hatjegyü szám tárcsázásához szükséges 12 másodpercnyi idő nagy része megtakarítható lesz, mert a kapcsolás automatikusan megvalósul abban a pillanatban, amikor a billentyükön a megfelelő számot lenyomják.

A JAMBOREE

Az utolsó pár nap

A tábor első napjaiban a déli vidékekről való fiúk kinevették a magyar nyarat. Örültek, hogy hoztak annyi takarót és hogy fátlan helyre építették táborukat. De most, augusztus 10-e utáni napokban lehetett látni, hogy ők éppen úgy érzik a nagy meleget, mint a többi nemzet cserkészei. A fátlan helyről, amennyire lehetett, a fák vagy a vízvezeték alá húzódtak. Egyedül az indusokat nem zavarta a nagy meleg, most is ép oly keleti nyugalommal sétáltak, teljes öltözetükben, fejükön a turbánnal.

De ebben a kánikulában is zavartalanul folyik tovább a jamboree programja; a forgalom és látogatók száma növekszik. Különösen az üzletvárosban van nagy élet; az elutazás előtt mindenki akar vásárolni valami emléket, valami apróságot az otthonlévőknek. Találnak is itt sok mindent. Az üzletváros nagy részét a magyar népművészet remekei foglalják el: ott vannak a matyók, a sárköziek kézimunkáikkal, az erdélyiek fafaragásaikkal. A cserkészbazárban csupa cserkészmunka: festés, faragás, fonás, stb. Ezeken kívül természetesen, nagy látogatottságnak örvend a Stühmer-bódé és a Flóris-fagylalt. Itt van elhelyezve a bank és a pósta is, azon kívül van itt trafik, fodrász, „foto-service". Az üzletváros közepén minden délután egy cserkészzenekar adott térzenét. A legtarkább része volt ez a jamboreenak, mert mindig tele volt a tábor minden részéből való külföldi cserkésszel.

Augusztus 11-én délután a lengyel táborvezetőség teát adott a jamboree vezetőinek tiszteletére. Uzsonna közben a lengyel cserkészek és cserkészlányok táncokat mutattak be nemzeti viseletben. Utána pedig a lengyel főcserkész a lengyel cserkészszövetség kitüntetését adta át a lengyel követnek és magyar cserkészek vezetőinek.

A következő nap délutánján volt az őrsi akadályverseny. Ezen csupán külföldi csapatok indulhattak. Ausztria 6, Anglia, Dánia, Lengyelország és Lettország egy-egy őrssel vett részt a versenyen, melynek 10 feladatát (tüzgyújtás papír nélkül, jeladás és távolságbecslés, északi irány meghatározása, sátorverés, átmászás deszkapalánkon, személyleírás, céllövés nyíllal, famászás, csonttörés ellátása, betegszállítás és hídverés) a dán örs végezte el a legrövidebb idő alatt.

Nevezetes eseménye volt hétfőn (14-én) a Jamboree táborának; ilyen a jamboreek történetében még nem fordult elő. Az indusok egyik vezetője, egy skót eredetű fiatalember, ezen a napon kötött házasságot egy skót leánnyal. A szertartás a zöld lombbal, zászlókkal feldíszített IX. altábori parancsnoki sátor előtt volt. Megjelentek Teleky Pál gróf, az angolok díszőrse, a hindu csapat, s természetesen még igen sokan a tábor résztvevői közül. A budapesti skót lelkész végezte az esketést, utána a IX. altábor parancsnoka Debrecen cserkészeinek nevében hatalmas csokrot adott át, a zenekar az angol himnuszt játszotta. Az esküvőt a rádió is közvetítette, utána pedig meginterjúvolta az ifjú férjet.

Vasárnap kellett volna lenni a repülőbemutatónak, de a rossz időjárás miatt kénytelenek voltak elhalasztani a tábor utolsó napjára, 15-ére. A repülők az egész tábor ideje alatt dolgoztak, a Gödöllőtől három kilométerre lévő Perőcz-domb oldalában, de sokszor megjelent a tábor fölött is egy-egy motoros vagy vitorlázó gép. A repülő táborban magyar, osztrák és lengyel repülők voltak, kik három csoportra oszlottak: motorosok, vitorlázók és lesiklók. A motorosok képviselték a komoly, gyakorlati repülést; a vitorlázók a merész vállalkozó szellemű sportot; a lesiklók a kezdő igyekezetet. A legérdekesebb mutatványuk a vontatásos vitorlázás volt; ez abban áll, hogy a vitorlázógép egy motoros géphez van kötve hosszú kötellel. A motorosgép fölvontatja a motornélkülit a magasba, hol a benneülő lekapcsolja a kötelet, s karcsú gépén egyedül vitorlázik tovább, a szelek szárnyán.

A repülő napon a tábor pilótái igen látványos mutatványokat végeztek, mürepülés, rajrepülés, ballonvadászat, dugóhúzó, bukfenc követték egymást. A repülőnappal kapcsolatban modellversenyt is rendeztek, melyen a debreceni cserkészek és a sóstói repülőgépszerepő-iskola növendékei tüntek ki.

Augusztus 15-ike volt a táborzárás napja. Délelőtt istentiszteleteket tartottak a különböző felekezetek, majd délután az Arénában volt a záróünnepség. Először a még itt lévő nemzetek vonultak föl hatalmas közönség előtt. Utánuk a közszolgálatosok, a jamboree „névtelen hősei" vonultak föl. Először két szórakozás vezető; a szpíker bemondta: csak ennyi maradt közülük. Aztán következtek a tüzoltók kocsijukkal, a műszaki cserkészek, kik az építés és lebontás nehéz munkáját végezték, az idegenvezetők, a távirászok, a póstások zsákokkal (szpíker: a zsákok tele vannak tévesen címzett levelekkel), a gazdasági csoport nagy kenyerekkel, szálamirudakkal, uborkás üvegekkel, az irodisták óriási tollal, a színházasok nagy kulisszákat cipeltek, a szakácsok késsel, villával, boldog arccal (hiszen másnap már a mama főzött). Utánuk jött egy hindu, körülvéve nagy csapat autogramm kérő magyar cserkésszel. A hindu menekülni akart az autogrammkérők elől, de azok lerántották a földre. Erre a hindu előrántotta revolverét és lelőtte az autogrammkérőket. Végül kilenc zenekar vonult fel, mindegyik más nótát játszva.

Utoljára Teleki Pál búcsúztatta a fiúkat angol, német és francia nyelven, majd felszólítására az arénában lévő egész cserkész sereg hatalmas kört alkotott és a fiúk háromszoros kézrázással jó munkát kívántak egymásnak. Evvel ünnepélyesen véget ért a IV. Világjamboree.

Este még minden nemzet rendezett tábortüzet, másnap pedig szomorúan, de szép emlékekkel elhagyták Gödöllőt. Sok felé lehetett hallani: Viszontlátásra a következő jamboreen...

Bendl Andor.

Magyar Testvéreink élete

A román kormány részéről nagy mozgalom indult a Székelyföld magyarjainak elrománosítására. Erre a célra minden eszközt megragadnak. Igy Bota Juru román tanító Korond községben megparancsolta a kis iskoláslányoknak, hogy hozzanak magukkal vásznat és pamutot az iskolába, mert román viseletű ruhát fognak ott maguknak varrni. Ezután u. i. ünnepnapokon román népviseletben kell majd járniok. Mikor néhány kislány, — szegény szülők gyermeke — nem tett eleget a parancsnak, úgy megverte őket, hogy sérülésük 10 napnál tovább gyógyult.

*

Újvidéken nagy divat volt mindig a névnapok és születésnapok megünneplése. A magyarok ezt a szokásukat a megszállás óta is megtartották, legfeljebb a hangulat nem volt olyan jó, mint a békeidőkben. A rossz lelkiismeretű szerb hatóságoknak ez a divat sehogyse tetszett és egymás után fogták el és büntették meg pénzbírságra vagy elzárásra azokat az embereket, akik ilyen vacsorákon résztvettek, mert az ő szemükben egy névnapi vacsora — ha azon magyarok vesznek részt — „tiltott összejövetel".

*

Ugyancsak Újvidékről szól az az eset, amit a Budapesti Hirlapban olvastam. Szerb soviniszta hazafiak „Csetnik" néven komitácsi szervezetbe tömörültek és célul tűzték ki, hogy a magyaroknak minél töb-

bet kellemetlenkedjenek. A Magyar-utcában van a házuk, rajta halálfejes címerük. Munkájuk abban állt, hogy esténként, a sötétség beálltával kiállnak az utcára és *magyarul* köszöntötték az arramenő járókelőket. Ha az illető magyar ember gyanútlanul *magyarul* köszönt vissza, akkor agyba-főbe verték a rejtekhelyükből előugró komitácsik.

(L. T.)

Horgolt keztyű

Nyáron a nagy melegben kellemetlen a kesztyű viselése, mégis megkívánja a szép ruha. Visszatérünk nagyanyáink divatjához, a lyukacsos horgolt kesztyűhöz; kissé átformáljuk, ujjakat, kézelőt horgolunk rá s kész a most divatos csipkekesztyű. Készítése a következő: Fehér horgolócérnából 90—100 láncszemet horgolunk, — kinek milyen a kézfejbősége — a két végét egymásba kapcsoljuk és most egy hosszúpálca, 1 láncszem, 1 hosszúpálca, 1 láncszem ismétlődésével körbe horgolunk. A második és következő soroknál a lyukba szúrunk, nem a pálcikára. Az így nyert mintát körbe horgoljuk, míg a hüvelykujj kezdetéig érünk. 1.)

Most a kéz belső oldalán a tenyér és hüvelykujj kezdetétől — 1) láncszemekkel a hüvelykujj vastagságának megfelelő közt képezünk és folytatjuk az 1 hosszúpálcából és 1 láncszemből álló mintát a hüvelykujj végéig, hol fogyasztással befejezzük az ujjat. Most a hüvelykujj kezdetétől 1) — megint folytatjuk a mintát a kézfejen keresztül a kisujj kezdetéig — 2), — ott hasonlókép járunk el, mint a hüvelykujjnál. Ha ez az ujj is készen van, tovább horgoljuk a kézfejet a mutatóujj kezdetéig — 3). — Itt meghorgoljuk a mutatóujjat, ugyanúgy a középső- és gyűrűsujjat. A középsőujj lesz a leghosszabb. Célszerű a kesztyűt horgolás közben sokszor a kezünkre húzni, s akkor magától adódik a továbbhorgolás.

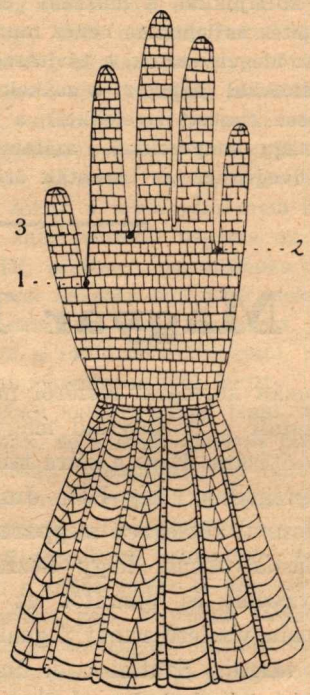

Ha a kesztyű elkészült, a kézelőt horgoljuk rá tölcséralakban mindig szaporítva. Mosás után csak a kézelőt keményítőoldatba mártjuk, kinyomjuk és úgy vasaljuk. A kézfejnek és ujjaknak puhának kell maradniok.

Glock Klára.

Meghipnotizált tojások

Arról már sokan olvastak és hallottak, hogy egyes embereket meglehet hipnotizálni, de hogy tojást is lehessen hipnotizálni, arról talán még te sem hallottál, kedves olvasó. Én sem, addig, amíg magam meg nem próbáltam, s amikor sikerült az itt leírt mutatvány, elneveztem a tojásokat: meghipnotizált tojásoknak.

Kértem otthon 2 nyers tojást. Mind a kettőt ügyesen egész kis lyukon keresztül kiürítettem. (Kiszívtam v. kifújtam.) A héjakat kiszárítás után megtöltöttem különféle anyaggal. Az egyikbe finom szemcsés homokot szórtam, egynegyed részig, azután a lyukat fehér viasszal eltömtem úgy, hogy az láthatatlan lett.

A másik tojást szintén egynegyed részig apró ólomsöréttel és viaszdarabkákkal töltöttem meg s azután lassan hevítettem. A hevítésnél csak arra kell vigyázni, hogy egyenesen álljon a tojás. A tojásban lévő viasz megolvad és keverődik az ólomsörétel, ami természetesen a tojás alján ülepedik le. Ha így felállítva a hidegre teszem, a viasz belül így fagy meg. (Vigyázz, hogy vízszintesen keményedjen meg.) A kis lyukat azután óvatosan szintén viasszal elleplezed.

Az így hipnotizált tojásokat a többi közé teszed, s akkor előállsz te, aki hipnotizálni tudsz (?!). Bejelented, hogy amint az emberek közt is csak egyesek alkalmasak a médiumi szerepre, úgy a tojásnál is embere válogatja. És kiveszed az elsőt. Ezt arra hipnotizálod, hogy bármilyen helyzetben megáll. Például egy üveg vagy tál szé-

lén. A másik meg mindenféle helyzetből a talpára áll. Mindkét tojás engedelmeskedni fog, de nem neked, hanem a nehézkedési törvényeknek, mely szerint ott áll meg, ahol a súlypontja van. Arra azonban neked kell vigyázni, hogy rántottának ne üssék fel a tojást, mert akkor téged „hipnotizálnak" meg.

Danibá.

INNEN — ONNAN

Az első nyilvános mozgófényképelőadás 1895 december 28-án volt Párizsban. Le Prince és Edison kísérletei után a Lumière testvéreké az érdem, hogy 1895 február 13-án megalkották cinematographe elnevezésű felvevő és vetítő berendezésüket.

Dr. Brow egyetemi tanár vizsgálatai szerint **a benzin** tízszeresen hatásosabb robbanószer, mint a dinamit. Szerinte, ha a benzint ugyanolyan körülmények között robbantanák fel, mint a dinamitot, hatása tízszer olyan nagy volna.

Külföldön egyre jobban terjed **a nátriumlámpák** használata. Az új lámpák nátriumos gázzal vannak töltve és feleannyi áramot fogyasztanak, mint a fémszálas körték. A világítás színe nem fehér, hanem enyhén narancssárga. Különösen az utcai világításban váltak be.

Az amerikai Smithson-intézet 1933. évi adatai szerint **a tenger vízében annyi arany van,** hogy a világ minden lakosára, — az újszülött csecsemőket is beleértve, — 50.000 pengő érték jutna fejenként. Egy kilogram tengervízben negyvenöt milliomod gramnyi arany van. — Ezüst ezerszer annyi van a tengerben, mint arany.

P. F.

TARTALOMJEGYZÉK

Mindennap az Élet könyvéből.

lap

Október: A munkaév kezdetén. A lelki ember arca. Danhauser László 12
November: — — Drenyovszky János 31
December: Ismered-e az ádventi időt? Van-e ádventi prófétád? Ádventi lélek vagy-e te? Ittzés Mihály 57
Január: — — Ruzicska László 95
Február: — — Szabó Aladár 119
Március: Jézus szenvedése. Jézus üldözői. Jézus főpapi imája. Jézus keresztje. A kereszt királya. Gáncs Aladár 144
Április: Üdvbizonyosság: I. Tanui. II. Útja. III. Alapja. IV. Áldásai. Cséry Lajos 201
Május: — — W. L. 201
Június: — — K. L. 227

Dőlt betűs bibliai cikkek.

Fényképfelvétel. Gáncs Aladár 3
Láttuk az Ő dicsőségét. r. l. 161
Mások is vannak... Bajomi Jenő 89
Semper reformare. Ruttkay-Miklian Géza 25
Utazás évfordulók körül. K. A. 49

Regény.

Sír a fergeteg. Cserepes Sándor 23, 45, 86, 109, 134, 158, 189, 215

Elbeszélések.

A „Fütykös", a „Bunkó" meg a „Sulyok". Farkas Zoltán 208
A láthatatlan Köcsögh. Tóth László 172
Az én szarkám. Kittophilos 42
Jákob kútja. Algöver Andor 193
Kisbíróválasztás Csörögén. Tóth László 39
Szibériai legenda. Tóth László 229
Születésnapi meglepetés. Maróthy Jenő 116

Versek.

lap

Az éjfél városa. Koskenniami finn verse. Schütz Ödön 4
Confessio. Gallai János 226
Egy templomromhoz. Michnay Zsófia 36
Elindult már a betlehemi csillag. Michnay Zsófia 59
Esteledik a Jánoshegy alatt. Michnay Zsófia 118
Én oda vágyom. Tóth László 143
Kis hugom emlékkönyvébe. Michnay Zsófia 115
Nézd: fenyő! Gallai Gröb János 51
Oldozz meg, Isten. Gallai Gröb János 138
Rézért-aranyat. Barok István 95
Töredelem. Gallai Gröb János 7
Új út a temetőn keresztül. Michnay Zsófia 145

Földrajzi, történelmi, természettudományi stb. tanulmányok.

A húsvét dátumának meghatározása. Hárs János 165
A magyar munka pompás alkotása: a lakihegyi új antennatorony. Perényi Miklós 74
Az elektromos energia szállítása. Micsinay Péter 100
Gróf Teleki Blanka. Dr. Oravecz Ödön 196
3700 esztendős számtani feladvány. Hárs János 224
Hegyek alján, hegyek ormán... (Egy hét a Magyar Tátrában). Kemény P. 52, 90
Lefelé a Dunán: Dr. Steinert Katalin. Budapest—Belgrád 5
Belgrád — Orsova 27
Petőfi és Kerényi. Dr. Oravecz Ödön 139
Töredékek egy szupplikáns feljegyzéseiből. Dr. Zelenka Margit 34
Törökdúlás Dobsinán. Dr. Oravecz Ödön 120

lap

Végvezekényi báró Baldácsy Antal. Dr. Oravecz Ödön 176

Megemlékezések, ismertetések stb.

A Jamboree. Bendl Andor. Előzményei, előkészületek 20
— — A gödöllői előmunkálatok. A csapatok érkezése Gödöllőre 37
— — A megnyitási ünnepségek és a jamboree első hétköznapja 81
— — Az első napok 105
— — Vizi bemutató. Finnek. A Kormányzó Úr látogatása 153
— — Utolsó napok 234
Bél Mátyás. Dr. Losonczi Zoltán 211
Érik a revízió gondolata. (=) 113
Gyóni Géza. Franciscus litteratus. 218
Herczeg Ferenc. (=) 15
Kőrösi Csoma Sándor. Jeszenszky Ilona 162
Luther-városok. (=) 59
Márciusunk. (=) 137
Passiójáték Budaörsön. (=) 8
Sákuntala. (=) 94

Apróságok, vegyesek.

A diák. Szlany Pál 204
A csodaüveg avagy a vízzé vált bor. Danibá. 155
A vándor csodatojás. Danibá. 133
Az Ifjú Évek februári konferenciája 131
Az igazi sportszellem. legifj. Bókay János 77
De megváltozott. (=) 14
Diáktestvéred írja: Krisztus a diákszobában. Foltin Brunó 142
Félévi konferenciák. D. L. 128
Hogyan ússzunk. legifj. Bókay János 104
Kedves olvasóink. Főszerkesztő 17
Képek Luther életéből. S. J. 10, 26, 62
Laci öcsém, a nagy históríkus. Dr. Szigethy Lajos 11
Laci öcsém, a nagy földrajztudós. Dr. Szigethy Lajos 33
Laci öcsém, a hittudós. Dr. Szigethy Lajos 72
Levél arról, hogyan lehet könnyen tanulni. Galli Gröb János 69

lap

Magyar ember — magyar név. Bánkúti Dezső 217
Magyar testvéreink élete. L. T. 175, 200 235
Meghipnotizált tojások. Danibá. 237
Még egy bokréta Laci öcsém diákbölcseségeiből. Dr. Szigethy Lajos 178
Öltözködjünk magyarosan. Marcsek Sári 213

Művészet.

Budapest Székesfőváros képtára. L. M. 63
Deák-téri templomunk. Valér Erik 222
Emlékezés a Lotz-kiállításra. O. I. 97
Hogyan díszítsük otthonunkat. Valér Erik 205
Hogyan rendezzük el otthonunkat. Valér Erik 147
Hogyan rendezzük be ottthonunkat. Valér Erik 167
Látogatás Kisfaludi Stróbl Zsigmond műtermében. Pétery Márta 183
Templomépítés és szovjetstílus. Valér Erik 123
Válasz egy olvasónak. Valér Erik 152

Kézimunka. Glock Klára.

Horgolt kesztyű 236
Jön a tavasz 182
Mit ajándékozzunk? 79
Petty a divat 132

Fúrjunk-faragjunk.

Elektromos forrasztópálca. Micsinay Péter 16

Kis Krónika.

— — 102, 125, 150, 185, 212

Innen-onnan. P. F.

19, 43, 83, 107, 156, 188, 199, 207, 210 214
233, 237

Hírek, üzenetek.

Az Ifjú Évek pályázata 18
Evangélikus diákkonferencia februárban 80
Hírek 85, 108, 157

Rimár Jenőné
adománya

lap

Krisztus és a világ baráti összekapcsolódása. (Pályázat.) R. L. 130
Pályázat 84
Üzenetek 157
Zsengécske. (Beszámoló pályázatainkról) 186

Írói arcképek.

Harsányi Zsolt. (=) 146
Végvári-Reményik Sándor. Dr. Zelenka Margit 202
Zilahy Lajos. Dr. Zelenka Margit 180

Képek.

A Kis Káté 65, 67
A városmajori kat. templom 124
Az Ifjú Évek februári konferenciája 151
Békéscsabai ev. gimn. 219
Budapest Székesfőváros képtára: a Károlyi-palota 63
Elektromos forrasztópálca 16
Elektromos energia szállítása 100, 101
Evangélikus templom Tornalján 152
Hegyek alján. A Magas Tátra Poprád felől 52
— — A tarpataki vízesés 55
— — A Zöld-tó 91
Hogyan díszítsük otthonunkat. Valér Erik rajza 206

lap

Hogyan rendezzük be otthonunkat. Valér Erik rajzai 148, 168
Jamboree. Kilátás Bi-Pi sátorából 37
— A 13. „Ezermester" csapat kapuja 38
Kézimunka. Glock Klári rajzai 79, 132, 182, 236
Kisfaludi-Stróbl Zsigmond: Észak 184
Lefelé a Dunán: A Kazán-szoros bejárata 27
— — A Kazán-szoros éjjel 28
— — A mohácsi Dunaparton 6
— — A Vaskapu a szabályozás előtt 30
— — A zimonyi millenáris emlék 5
— — Galambóc vára 29
— — Hajó a Dunán 5
— — Széchenyi István emléktáblája az Aldunán 30
— — Újvidék 7
Lakihegyi antennatorony alsó része szerelés közben 75
— — Felső része szerelés közben 75
— — A torony készen 76
Lotz Károly önarcképe 98
— — Női arcképe 99
Luther-városok: A wittenbergi vártemplom 60
— — Wartburg vára ma 61
Madách arcképe 127
Passiójátékok Budaörsön: Jézus bevonulása Jeruzsálembe 9
— — Krisztus Pilátus előtt 9
Petőfi pozsonyi szobra 125
Trianoni Magyarország 114
Zilahy Lajos arcképe 180

Utolsó szám indul útnak az Ifjú Évek XII. évfolyamából, s ezzel lezárult a rejtvényfejtés pontversenye is. Alább közöljük az egész évi eredményt, külön az I. és II. csoport résztvevőit. A sorrendben nem a névsort, hanem az elért pontszámot vettük irányadónak. Ebben az évben a megfejtők közül senki sem érte el a megszerezhető legnagyobb pontszámot, a 202-t. De sokan járnak ehhez közel.

A jutalmazásnál két eljárás érvényesül. Az egyes számok megfejtői közt — tekintet nélkül a pontszámra — csoportonként egy-egy könyvet sorsoltunk ki. Igy összesen 16 jutalom jutott a szerencséseknek. — A pontverseny már nem a szerencsétől, hanem a szorgalomtól függött. Ennek a révén az I. csoportból 14, a II. csoportból 16 megfejtő kap jutalomkönyvet. A pontverseny nyerteseinek neve **vastag betűkkel** van szedve a névsorban.

Ebben az évben tehát összesen 46 könyv jutott a megfejtőknek, ami megfelel az állandó megfejtők felének. Érdemes tehát versenyezni!

Mindkétfajta nyereményt a napokban megkapjátok.

I. csoport.
(Alsó osztályosok.)

193. **Szemes Eleonóra**, Bp.
182. **Weinbrenner Rudolf**, Bp.
179. **Kozma Márta**, Bp.
178. **Gyeney (Gumhalter) Ilus**, Gödöllő.
176. **Láng Miklós**, Békéscsaba.
175. **Polónyi Sarolta**, Nagykanizsa.
173. **Filippinyi János**, Békéscsaba, **Habersack Gerda**, Bp.
162. **Varga H. József**, Bp.
155. **nagyiványi Nagyiványi Miklós**, Bp.
136. **Takáts Paula**, Bp.
129. **Juhász Ilona**, Rákosliget.
108. **Bödecs József**, Tatabánya.
100. **Balikó Gabriella**, Szombathely.
89. Róka József, Bp.
85. Ormosy Tibor, Pápa.
83. Hittig Livia, Bp.
82. Lipták Pál, Békéscsaba.
70. Barok István, Bp.
68. Soltay Viktória, Bp.
67. Dorn László, Bp., Gerstenberger Erich, Bp.
64. Péter Géza, Túra.
63. Latinka Zsuzsi, Csillaghegy.
62. Schaub József, Pécs.
57. Finta János, Medgyesegyháza.
56. Schmuck Ferenc, Bp.
52. Csányi Zoltán, Pápa.
51. Molnár Zsuzsa, Bp., Odorfer Magda, Bp.
50. Mihály Sándor, Pápa.
49. Szolár Pál, Bp.
45. Tompos Kálmán, Bp.
44. Schwalm György, Nagytétény.
43. Dubravcsik Károly, Békéscsaba.
38. Tanos Vilma, Bp., ifj. Áchim János, Békéscsaba.
37. Dávid Ilonka, Bp.
36. Stecz László, Pusztavacs.
34. Egger Klára, Bp., Farkasdy Zoltán, Bp.
30. Bielek Endre, Bp., Bontus Hermin, Bp., Glück Ica, Bp., Kacziszky Barnabás, Kőszeg, Rakssányi János, Pestújhely.
27. Horváth Gabriella, Bp.
22. Maron Hedvig, Bp.
21. Lengyel Gabriella, Bp., Nagy Enikő, Bp.
19. Gulyás Lajos, Pápa, Jaczina István, Békéscsaba, Lampert Irén, Pápa.
15. ifj. Friedl Gusztáv, Bp., Göntér Edit, Bp., Hirsch Magda, Bp., Huszti Pál, Bp., Szabó Ilonka, Szabó Klára, Szombathely, Vértessy Marietta, Bp.
14. Patay Mihály, Békéscsaba.
12. Hütter Vilmos, Pápa.
10. Kondacs Mária, Szarvas.
7. Kiss László, Aszód, Lackner Éva, Bp.

II. csoport.

(Felső osztályosok.)

200. **Budai Jolán**, Bp.
198. **Vetsey Klára**, Bp.
197. **Pálinkás Irén**, Kispest.
196. **György Erzsi**, Bp.
195. **ifj. Honéczy Pál**, Szarvas, **Soltész Judit**, Bp.
194. **Bendl Andor**, Bp., **Keller Klári**, Bp.
193. **Merczel Antal**, Bp., **Merczel Zsuzsa**, Bp., **Szemes Irma**, Bp.
186. **Kiszely András**, Békéscsaba.
184. **Weber Károly**, Bp.
183. **koltai Tóth Márta**, Bp.
181. **Zauner Gyula**, Veszprém.
180. **Czepó Pál**, Békéscsaba.
176. Lipták János, Békéscsaba.
175. Schermann Lia, Bp.
167. Bóné Margit, Bp.
161. ifj. Esztergály Gyula, Selyp.
157. Predmerszky Tibor, Bp.
141. Grósz Éva, Bp.
118. Sándor Endre, Keszthely.
113. Szabó Kálmán, Sopron.
93. Liffa Zoltán, Bp.
91. Kassay Albert, Bp., Schulek Dóra, Bp.
88. Kresz Ernő, Pécs.
86. Erőss Jolán, Kecskemét.
83. ifj. Lang Ferenc, Sopron.
81. Matulay Sándor, Békéscsaba.
79. Skriba Ferenc, Kőszeg.
76. Weiler Henrik, Dombóvár.
70. Kendeh Márta, Bp.
65. Ponicsán Imre, Békéscsaba.
62. Babarczy Julianna, Bp.
60. Balogh Barna, Gödöllő.
51. Sándor Gizella, Bp., Soós Magda, Bp., Káldy Zoltán, Sopron.
44. Petőcz György, Győr, Tremmel Károly, Sopron.
39. Breuer György, Sopron.
36. Szőllősy Márta, Mátyásföld.
34. Főző Zsóka, Albertfalva.
30. Bánó István, Kőszeg, Bendl Tibor, Bp., Cornides Edit, Bp., Dubovay Géza, Pápa, Göllner Endre, Kecskemét, Hajdú Béla, Békéscsaba, Kodnár Anna, Bp., Nötel Irma, Bp., Ostffy Éva, Bp., Petermann Irma, Bp., Puszta Mária, Bp., Sági Klára, Rákospalota, Tiszavölgyi Miklós, Kecskemét, Zsák Zoltán, Bp.
15. Alex István, Bp., Bartos Alice, Gödöllő, Frank Irén, Kőszeg, Frint Anna, Bp., Gyapay Magda, Bp., Keken Márta, Bp., Ledényi Gitta, Bp., Lorber István, Bp., Mihály Edit, Bp., Szemere Kató, Bp.
7. Hrabovszky Edit, Bp.

XII. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM. **BUDAPEST, 1934. JÚNIUS 10.**

IFJÚ ÉVEK. Ifjúsági folyóirat. Kiadja: **Algőver Andor.**
Felelős szerkesztő: **RUTTKAY-MIKLIAN GYULA.**
Főszerkesztő: **Dr. BÁNKÚTI (BŐHM) DEZSŐ.**

Lapunk minden hó 10-én jelenik meg a tanév folyamán.
Előfizetési ára egy évre **4** pengő, egyes szám ára **50** fillér.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Deák-tér 4, II. emelet.
A kiadóhivatal vezetője: **Ruzicska László.**
Postatakarékpénztári csekkszámla száma 26111.
Hivatalos és fogadó-órák minden szombaton 6—7.

Nyomatott ifj. Kellner Ernő könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 10. — 80282